

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 83.

V Ljubljani, torek 13. aprila 1926.

Leto I.

Ob pričetku balkanske konference strokovnih organizacij.

SIJAJNE MANIFESTACIJE DELAVSTVA V SOFIJI.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Sofija 8. aprila.

Z današnjim popoldanskim brzovlakom sta dopotovala v Sofijo ss. Sassenbach, tajnik mednarodne strokovne zveze v Amsterdamu in Edo Fimmen, tajnik internacijske transportne federacije.

VELIKASTEN SPREJEM NA KOLODVORU.

Pred kolodvorom se je zbrala ogromna množica delavstva, na peronu so sprejeli delegate predstavniki bolgarskega strokovnega gibanja.

Ko sta delegata izstopila iz železniškega voza, ju je navdušena množica manifestantno sprejela z gromkimi »Živio« klici.

S. Danov, tajnik strokovnih organizacij, je nagovoril in pozdravil v imenu sofijskega in bolgarskega proletarijata sodruge delegate kot zastopnike najvišjih forumov velike amsterdamske strokovne internacionale. V svojem govoru, ki ga je spremljala množica manifestantov z navdušenim plaskanjem, je naglasil veliki pomen balkanske strokovne konference, z ozirom na nadaljni razvoj delavskega gibanja na Balkanu.

V imenu zveze bolgarskih železničarjev je nagovoril delegata s. Ivan Hadžijski, povdarjajoč tesno vez, ki spaja zvezo bolgarskih železničarjev z amsterdamsko strokovno internacionalno in internacijsko transportno federacijo.

Kot predsednik strokovne komisije v Sofiji je povzel besedo s. Pavel Stefanov, ki je povdaril, da se z današnjo manifestacijo oddoljuje bolgarski proletarijat v internacionalni združenim delavskim masam celega sveta za obilno izkazano pomoč in predvsem za moralno zaščito v najtežjih prilikah, posebej pa še za čast in pažnjo, da se balkanska strokovna konferenca vrši v Sofiji.

Odgovoril je s. Sassenbach, ki se je spominjal v svojem govoru stremeljenja velikega pobornika delavskega razreda v Nemčiji, ki je bil neposredno pred vojno v Bolgariji pravtako prijavljeno sprejet.

V OGROMNEM SPREVODU KORAKA 8000 DELAVCEV.

Izpred kolodvora se je potem pomikal velikasten sprevod, v katerem je korakalo preko 8000 proletarcev. Manifestanti so krenili po eni najlepših ulic, Marije Luize, do zgradbe »Slavanske besede«, kjer sta prisostvovala ss. delegata.

OTVORITVI ŽELEZNIČARSKEGA KONGRESA.

Ko sta delegata zapustila poslopje, je došlo do malega incidenta in sicer so komunisti, ki so skušali v neki stranski ulici organizirati protiakcijo — v celoti jih je bilo kakih 200 — hoteli izživati s. Fimena, kar se jim je pa temeljito ponesrečilo, tako da celo »nezavisni« dnevnik »Edinstvo« meni, da je bil ta incident nepotreben.

PRIHOD DELEGACIJE.

Kakor smo že včeraj javili, so delegati za balkansko konferenco strokovnih organizacij odpotovali skupno iz Beograda. V Sofijo do dospelih okoli 2. ure pop.

NAVDUŠEN SPREJEM NA KOLODVORU.

Komaj se je vlak ustavil na postaji so zadoneli pozdravni klici delegatom nasproti.

Došle delegate sta pozdravila sodr. Danov za strok. org. in s. Dimitrij Nejkov za socijalno demokratično stranko.

Posebno imponujoče je vplival pogled na mlado rediteljsko četo, ki so jo sestavili v stranki organizirani dijaki.

Spremljani od bolgarskih sodrugov so se podali delegati v hotel, kjer so bili že za nje pripravljeni prostori.

ŽELEZNIČARSKI KONGRES.

Bolgarska železničarska organizacija ima že svojo zgodovino. L. 1906 je prestala svojo prvo preizkušnjo. Pod vodstvom s. Ivana Maškarova, strojevodje, je izbojevala prvo tridnevno stavko. Po vojni je kljub vsem naprom reakcije in komunistov organizacija obdržala številčno jakost in šteje preko 5000 organiziranih železničarjev, ali preko 30 odstotkov vseh železniških uslužbencev.

Na čelu organizacije stoji s. Angel Hadžijski, s. Nikolaj Sajeve pa je njen tajnik.

Organizacija železničarjev in pa poštarjev sta se sporazumeli, da bosta prihodnje leto sezidali v Sofiji svoj lastni dom.

ŽELEZNIČARJI SO PRIREDILI NA KONFERENCO DOŠLIM DELEGATOM BANKET.

Navzoče je pozdravil s. Hadžijski, ki je naglasil, da internacionalna transportna federacija ni samo strah, kakor to skušajo nasprotniki železničarjem dopovedati, marveč ideal.

Odgovoril je s. Fimen, ki je burno pozdravljen izvajal, da ga je kongres bolgarskih železničarjev nepopisno razveselil in da se bo nupanje delavcev, da bo int. transp. federacija v strah ne samo bolgarski, ampak svetovni buržuaziji, kmalu uresničilo.

Kot zastopnik romunskih železničarjev, kojih organizacija je oblastno prepovedana, je pozdravil zbor s. Maglas.

Za tem pa je govoril s. Sassenbach, ki je šaljivo omenil, kako so bile balkanske države v svetu poznane samo kot roparska gnezda, kjer človek ni varen življenja, evropsko delavstvo pa je danes vse bolj in bolj prepričano, da ima na Balkanu sebi enakovreden razred proletarcev, ki je odločen v boju za svoje pravice in za zmago socijalizma. Dogodki zadnjih dni nas v tem še bolj potrjujejo.

SILEN VTIS

so napravili dogodki zadnjih dni, manifestacija in pa kongres železničarjev na javnost. Meščansko časopisje pozorno zasleduje potek dogodkov in prinaša obširna poročila. Konferenci sami, ki prične jutri, priznava silno važnost. Sofijski proletarijat je vzradoščen. Balkanski proletarijat dokumentira v teh dneh svojo duhovno enotnost. Krivce nemirov na Balkanu in povzročitelje nacionalnih bojov je danes, po teh dogodkih lahko najti. Bodočnost pa je delavskega razreda in ta bo ustvarila tudi mir na Balkanu. —en.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo. Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2/25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Majski oklic strokovne internacionale.

Sodrug! Še vedno trpe evropski narodi na posledicah svetovne vojne. Kar pa je še bolj nevarno: še vedno hočejo nekatere vlade iz nacionalizma in iz nacionalnega egoizma ogrožati mir z zatiranjem narodnih manjšin v lastnih državah ali pa nastajajočo mednarodno skupnost.

Proti tem izrastkom, ki vedno ogrožajo svetovni mir, gospodarsko obnovo, ekonomsko varnost delavstva in napredek delavskega gibanja, se mora delavstvo boriti z vsemi svojimi silami.

Vsak dan se kaže jasneje, da kapitalistično gospodarstvo ne more organizirati produkcije v interesu splošnosti. Kapitalistično gospodarstvo se more vzdržati le še z visokimi uvoznimi carinami in omejitvami, ali pa ob pripravljenosti kapitalističnih vlad — s subvencijami iz državnih sredstev.

Dnevno se znova očituje, da mora le enotno, močno delavsko gibanje zaježiti popolno propast in prinesiti propadajočemu svetu rešitev.

Zato morajo delavske mase še intenzivneje kot doslej pokazati na letošnji prvi maj svojo moč in svojo voljo.

Zato mora ves delavski razred, cela armada organiziranih delavcev in delavk prvega maja demonstrirati

ZA OSEMURNI DELOVNIK! — ZA PRAVICO SOODLOČEVANJA V INDUSTRIJI! — ZA TRAJEN SVETOVNI MIR!

Če hočemo ugonobiti reakcijo in pripraviti temelje za upostavitve novega sveta, mora biti vsak oborožen in vsak za napad pripravljen! Spričo dogodkov in izprememb v zadnjih letih se mora delavski razred bolj kot doslej zavedati historične misije osvoboditve delavskega razreda izpod kapitalističnega jarma. Praznujmo prvi maj!

Demonstrirajmo v vseh mestih in deželah!

Naj bo letošnji prvi maj mogočno izpričevalo za odločno voljo delavskega razreda, da hoče

ODVREČI HLAPČEVSTVO, STRMOGLAVITI REAKCIJO, ZLOMITI KAPITALISTIČNI JAREM.

Naj živi organizirani delavski razred celega sveta!

Mednarodna strokovna zveza.

Nove demisije v vladi.

RADIKALI ČAKAJO NA UGODNO PRILIKO. — RADIĆ PREVEČ ZGOVOREN. — PAŠIĆ V OPOZICIJI.

Belgrad, 13. aprila. V belgrajski politiki sta bila sedaj shoda, ki sta ju imela Radić in Pribežević edini predmet razgovorov. Po obeh shodih je gotovo eno: Radić čuti močno zaslonbo in je zato zopet v svojem izražanju napadalen in zgovoren. Pribežević pa računa, da bo Pašić kljub vsemu zmagal in Pribeževićeva politika je sedaj usmerjena tako, da pripravlja tla za zopetni PP režim. Kakor izgleda, je ta garnitura že dogovorjena in treba je le še ugodne prilike, da se sedanji režim zopet izmenja.

Belgrad, 13. aprila. Po Radićevem shodu v Pakracu je nenadno demisijonal minister za promet Krsta Miletić. Radić mu je baje na

tem shodu grozil, češ, da bo moral delati, sicer zanj ne bo mesta v vladi. Te izpade proti sebi navaja Miletić tudi v pismu, ki ga je pisal ministrskemu predsedniku Uzunoviću.

Miletićeva demisija je naravno vso javnost iznenadila. Vendar pa je računati z verjetnostjo, da bodo Miletića sicer izmenjali, ne da bi zato celokupna vlada demisijonirala. Vsekakor pa ta vlada ne bo prišla do rednega dela in pričakovati je, da bo po seji glavnega odbora radikalne stranke takoj izbruhnila vladna kriza, ki bo pa hujša in nevarnejša, kakor pa je bila zadnja.

Pri prihodnji krizi bodo igrali največje vlogo neparlamentarni in nepolitični faktorji.

MUSSOLINI V TRIPOLITANII

Rim, 13. aprila. Za Mussolinijevo potovanje v Afriko so izvršili najboljše varnostne odredbe. Zato je bil tudi povsem negotov dan, kedaj bo Mussolini odpotoval. Varnostno službo so prevzeli fašisti, ko je prišel Mussolini v Tripolitanijo. Oficijelno so mu pripravili najbolj svečan sprejem. Predaja mečev, pisalnih garnitur, ježa na konju, vse to je pripravil oficijelni prireditveni odbor. Mussolini je imel ob tej priliki več nagovorov, obiskal sedež fašistovske organizacije, grobišča padlih vojakov, v guvernerjevi palači pa se je vršil svečan banket in poklonitev vseh zastopnikov tamošnjih oblastev.

KONGRES ČEŠKIH SOCIJALNIH DEMOKRATOV.

Praga, 13. aprila. 10. in 11. aprila se je vršil kongres češke socijalne demokratične stranke, ki je bil mestoma buren, kljub temu pa z večino glasov odobrila strankino politično taktiko in zadržanje parlamentarnega kluba. V glavnem pa se je pečal kongres z organizatoričnimi vprašanji in odklonil sodelovanje z boljševiško sekcijo III. internacionale dotlej, da se odloči vodstvo za popolno

demokracijo in prizna samoodločbo češkoslovaškega delovnega ljudstva.

VELIKANSKI GOZDNI POŽAR V BORDEAUXU.

Pariz, 13. aprila. V okolici francoskega mesta Bordeauxa je zgorelo včeraj 1000 hektarjev gozda. Prebivalstvo tamošnjih okoliških vasi je moralo bežati; požarja pa kljub obsežnim varnostnim ukrepom še niso zajezili. Pri reševalni akciji sodeluje vojaštvo.

Borza.

Zagreb notira. Berlin 13.5225—13.56 (13.54), Italija 227.84—229.024 (228.50), London 275.79—276.99 (276.40), New York 56.637—56.937 (56.78), Pariz 195—197 (196), Praga 167.97—168.97 (168.50), Dunaj 8.0046—8.0446 (8.025), Curih 10.94769—10.9876 (10.97), Amsterdam 22.74—22.84.

Curih, Belgrad 9.125 (9.125), Budimpešta 72.50 (72.50), Berlin 123.325 (123.328), Italija 20.835 (20.83125), London 25.195 (25.20125), New York 518.125 (518.125), Pariz 17.85 (17.72), Praga 15.35, Dunaj 73.10 (73.110), Bukarešt 2.14 (2.14), Sofija 3.75 (3.75), Amsterdam 207.85 (207.90), Bruselj 20.05 (19.65), Kopenhagen 135.75 (135.79), Stockholm 138.90 (138.85), Oslo 111.35 (111.35), Atene 6.75 (6.70), Madrid 73.25 (73.20).

NISMISLNI REKORDI.

Berlin, 13. aprila. Berlinčan Ballmann je hotel prehoditi Jollyjev rekord v stradanju. Doslej je prebil brez hrane že 30 dni in je tako oslabil, da je zblaznel, razbil stekleno žaro in se težko poškodoval. Drug rekorder Ferlando pa se je poizkusil v trajnem plesanju, hoteč zdržema plesati 130 ur. Pri tem pa je dobil notranje poškodbe in je moral predčasno prenehati s svojim rekordnim plesanjem.

CERKVENI STOLP V TOULOUSI SE PODRL.

Pariz, 13. aprila. V Toulouse se je podrl 83 metrov visoki stolp ene tamošnjih cerkva. Pri tem se je težko ponesrečilo seveda več ljudi, ki so jih z največjo težavo izvlekli izpod razvalin.

ZDRAVNIKOVA POŽRTVOVALNOST.

Berlin, 12. aprila. V berlinskem kirurškem društvu je demonstriral zdravnik dr. Kurtzahn svoje poizkuse v pogledu lečenja najbolj zavratne bolezni raka. Dokazal je, da je infekcija raka od človeka do človeka izključena. Zdravnik si je namreč sam na nogo precepil rakovo obolenje, ne da bi povzročilo to kako obolenje. Pač redka neusrašenost in požrtvovalnost.

Več borbenosti.

Delavstva se rada loteva bolezni, rekli bi ji mrtvilo, delavstvo se rada pogreza v neko slepomišljenje, tavanje in kolebanje, cincevanje in mračno pojmovanje svojih odnošajev do svojega stanu do sočloveka in do skupnosti. Delavstvo rado pozablja na svoje neločene sile, uklepa se rado v splošno brezbriznost, da ne zna in ne more iz nje in gazi čezdalje v večjo gaz politične otopenosti in se pita s tolažbami, češ, čas se izprevrže in bo že drugače, ali se pa zakadi v beznico in rešuje svoje probleme pri kozareu. To so dejstva, katerih ne moremo prezreti in tudi ne pozabljati, ker v teh dejstvih je zasnovana današnja razcepljenost in duševna zaostalost delavstva.

Več borbenosti, je danes klic, ki preveva ves svet, več borbenosti, brni v dušah, ali kaj, ko ne znajo pojmovati borbenosti in načina borbenosti. Borbenost je enotno usmerjena črta miselnega razmaha v zaokroženih duševnih silah, ki edine usposablja pokret k zmagi. Borbenost ni osebnostno bičanje posameznih nebitvenih lastnosti sočloveka, borbenost je več, je krhanje s krhanjem duševnih sil, prepojenih z zavestjo, preizkušenih v primerjanju in pretehtavanju in ki jim je dalo fizično in psihično življenje svojih barv in oblik. Zato imamo razredne boje, imamo stanovske boje, ker vsakemu razredu, vsakemu stanu, da, tudi vsakemu narodu daje življenje svojevrst-

ne komponente, ki vodijo k rezultanti, to je k človeštvu.

Kakor smo rekli, se naše delavstvo rado vtopi, zgubi smisel za skupnost in za človeštvo. Res, da ga borba za kruh kloni k tlom, toda obup je znak slabicev, klubovanje znak močnih in zakaj obupavati, ko so še možnosti in je še upanje, da se je mogoče izmotati iz omrežja fizičnih in psihičnih motnjav.

In čudno, ravno našega delstva se rada loteva obupnost, k tlom zre, in si ne upa k solncu, sile v dušah spe in se ne zgamejo, na jeziku mu je kritika dobe, mu je na jeziku tarnanje, tudi kletve, dalje se pa ne povzpne, kakor bi ne videlo pred seboj široke poti, po kateri bi lahko korakalo tisoče borcev, borcev za enakost, skupnost in svobodo delavstva.

Čuti je že bilo dostikrat posamezne klice k borbenosti, splahnili so v mrtvih sreih, utonili v izmrtvični gnježi iztrpanih obrazov, katere je izželo življenje, delo in trpljenje. Pridamo vse to, ali človek ni stroj. Zato glave po koncu, nič oklevanja, nič omahovanja, v borbo. Za borbo je pa treba volje in je treba duha in tudi treba sil in poedina sila je ničnostna, koder je treba borbe proti združenim močem.

Delavstvo je preveč prepojeno s tiskom meščanskih listov, preveč je natrpano z domačnostnim subjektivizmom in ne zna gledati v idealnejši, popolnejši svet; kajti meščanske stranke se bojujejo z osebnostmi s ščiti in kopji, ker so idejno preplitve, meščanske stranke love in krote fraze, svojo edino duševno hrano in delavstvu se včasih zdi, da je to cilj in torišče in poprišče političnega življenja in da je to borbnost.

Ni bilo še tako duševno razdrapanje dobe, kot je današnja in ni bilo še tako razmrevarjene delavske linije, kot je današnja in tudi ne tolikih in takih izkoriščenj, kot jih doživlja delavstvo danes.

So, ki hočejo borbe, pa z borbo netijo razkosanost, so, ki hočejo delavstvo rešiti iz otopenosti, pa ga zavajajo v utopizem in so, ki v osebni užaljenosti hodijo pota, ki jih prava borbenost že zdavna odklanja. Da bi vsi ti v dno duše razumeli delavsko osredotočenost, da bi vsi ti spoznali enotnostno usmerjenost delavskih teženj, delali bi drugače, ne bi razdirali, pač pa ustvarjali in pozabili na osebnosti ali jih pa znali v odkritem, poštenem boju razorožiti in jih tako primorati delati za pokret in za skupnost. Užaljenost je mogoča samo pri duševno zaostalih ljudeh in običajna samo pri koristolovskih tenceh. S takimi ljudmi je borba seveda nemogoča, ker jim je osebnost več kot ideja in takih je precej in tudi delavstvo trpi radi njih.

Klic, več borbenosti, naj torej velja onim, ki imajo še smisla za delavske težnje in delavske želje, ki še pojmi enotnost dela in enotni sistem kapitalistične mentalitete in ki znajo abstrahirati pri veliki ideji delavskega

združenja svojo osebnost in to prikloniti samo kot člen k veliki verigi človeštva. Kadar bo tak duh zavel med delavstvo in kadar se bo v spoznanje vrnila resna volja po enotni fronti, ki naj v prvi vrsti reši delavsko situacijo in potem šele vzravna posamezna medsebojna nesoglasja, smemo upati in verovati v kapitalistično kapitalacijo in delavsko zmago.

Več borbenosti veljaj onim, ki se še niso utopili in ne pozabili idealizma, veljaj onim, ki znajo v besede uvesti tudi dejanja, ki ustvarjajo bodočnost in ne tavaajo samo v preteklosti in okorenelih manirah, kot jih je ustvaril liberalizem.

Še nekaj važnega o transakcijah z Mestno hranilnico v Mariboru.

Maribor, 11. aprila.

Pretekli teden smo razkrili protizakonitosti, ki se gode za kulisami narodnega bloka v Mariboru, in že je staval v petek na obč. seji socialistični klub interpelacijo, ki demokratsko-klerikalno špekulacijo razkriva. Kakor strela je učinkovala interpelacija na narodni blok in sam župan je bil konsterniran ter po prečitaniu interpelacije kratko trdil, da mu o nakupu delnice od Slavske banke in nič znanega.

Danes smo v stanu poročati o stvari. V celoti gre za nad milijon dinarjev, ki jih je Mestna hranilnica izplačala Slavske banke za več kot dve tretjini delnic Mariborske tiskarne. Upravni svet Mestne hranilnice se sestoji iz občinskih svetnikov, ki so vsi člani narodnega bloka. Predlog za ta protizakoniti sklep, da se pokupijo delnice Mariborske tiskarne je bil sprejet z vsemi glasovi razen radikalnega g. Puelja. Glasovali so zato tudi kompaktno vsi klerikalei. Z večerajšnjo socialistično interpelacijo se je spravila zadeva v tir. Gotovi krogi se namravajo proti tej nezakoniti transakciji pritožiti na merodajno mesto in skoro gotovo se bo moral sklep razveljaviti. Socialisti pravijo v interpelaciji, da če delnice niso bile dobre za Slavske banke, tudi ne morejo biti dobre za hranilnico, zahtevajo razveljavo sklepa in kaznovanje prizadetih.

To afero je razkrila »Delavska Politika« in danes so o njej vsa usta polna, kljub temu, da se je blokaški listi dogovorjeno izogibajo. Med drugimi je glasoval za to transakcijo tudi edini narodni socialist g. Roglič, ki je še poznan iz zadnje kino-afero. O razvoju dogodkov bomo pravočasno poročali.

Za danes povdarjamo le to, da jamči občina z vsem svojim premoženjem za vsako denarno transakcijo pri Mestni hranilnici in to ni več danes navedna bančna neprimernost, nego je že to danes stvar javnosti in oblast bi morala že danes zahtevati zapisnike dotične seje.

Brez moči.

Da tarejo Slovenijo davki, je že stara povest, tako stara, da bi ji lahko že rekli bajka in slovenski povprečni človek je tarnal vsa stoletja pod tem bremenom, nikdar se dvignil, kadar se je po hotel, padel je še v globlji prepad. Ni dolgo tega, ko se mu je zdelo, da se je srečno izkobilacal iz jarma in omet, zadisalo mu je po svobodi in glej, komaj je zasanjal o svobodi, o svobodi srea in misli, pa so ga oklenili v še bolj premišljene okove, tako da je človek še krčeviteje zavzdihnil, češ, kaj tudi ti brat, sosed moj hočeš izrabljati in še poostri stare metode? Je tako in nič drugače, zjokal bi se človek, zjokal bi se nad frazami in zjokal bi se nad propadanjem slovenskega delavca, obrtnika in kmeta in raztogotil nad slovenskim kapitalizmom in vladnim izmoggavanjem, ki vzporedno hočeta ustvariti v državi samo dvoje stanov: absolutno kapitalistično, vse-mogočno strujo in brezpravno, delovno dajatveno množico, slepo v delu, slepo v mišljenju, stroj, ki naj poslušno giblje in ustvarja po ukazih gospodarja. Take misli se rode človeku, ko gleda propadanje obrtništva, delavstva in kmetijstva in kaj hočemo? Volje je v nas premalo, moči bi še bilo, poguma je premalo, in pa udarci so prileteli nenadoma, nepričakovano v razkošno sanjarjenje o svobodi razmaha delavskega in obrtniškega hotenja. In rešitev? Je, ali treba je enotnega hotenja po rešitvi in enotne smeri k rešitvi!

Pravijo...

Nedeljski »Slovenec« ima v Mariborskem koncentriranem poročilu tri značilne notice.

Prva:

Poizkus samomora zaradi deložacije. V Krčevini, Senčna ulica 121 se je poizkusila zastrupiti z veronolom Karmelj Marija, ker ji za prihodnje dni grozi deložacija.

Druga:

Dan beračev je bil minuli petek. Nagrmeli so od vseh strani z dežele v Maribor, tako, da je imela policija mnogo posla, preden je ločila one, ki imajo »koncesijo« za beračenje po mestu od raznih pritepencev z dežele. Aretirala je štiri berače, katere je po kratkem za poru izgnala iz mesta.

Dobesedno tako se glasi ta notica v krščansko usmiljenem »Slovenecu«.

Kaj čuda, če je potem temu z Veronikinim prtom opasanemu in s talarjem ozaljšanemu poročevalcu prišla na misel tudi storija o mariborskih vešalih in v tretji notici »zabavno« pove, da ima mariborsko okrožno sodišče v svojem premičnem in nezadoženem inventarju kar dvoje vešal v rezervi.

Tako je pisal »Slovenec« za nedeljsko čtivo pobožnega in dobrega slovenskega plemena.

Jack London:

Železna peta.

(Socijalni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

Prešlo je nekaj dni. Čitala sem Ernstove knjige, ki mi jih je dal oče. Pisal je, kakor je govoril, jasno in prepričevalno. Bila je čista jasna prostodušnost, ki je prepričevala celo še takrat, ako še se je nadalje dvomilo. Imel je dar, da je podal vse razumljivo. Bil je popolen razlagalec. Vendar nisem bila vkljub brušenemu slogu z marsičem soglasna. Polagal je preveliko težišče na razredni boj, na protislovja med Delom, Kapitalom in konfliktu interesov.

Oče je z zadovoljstvom ponavljal sočbo dr. Hammerfielda o Ernstu, ki se je končavala v trditvi, da je Ernst »drzno mlado zijalo, nadut neke majhne in zelo nezadostne znanosti.« Zato je dr. Hammerfield odklonil, da bi se z njim ponovno srečal.

Ali škof Morehouse je izjavil, da ga Ernst zanima in da ga želi videti. »Krepak, mlad človek,« je rekel, »in zelo živahen, zelo živahen. Ali preveč je samozavesten, preveč samozavesten.«

Neko popoldne je prišel Ernst z očetom. Škof je bil že navzoč in pili smo čaj na verandi. Vzrok Ernstovega pogostega bivanja v Berkeley je bil, ker je obiskoval univerzo za specielne kurze o biologiji in ker je pridno delal na knjigi »filozofija in revolucija.«

Veranda se je naenkrat zdela majhna, ko je vstopil Ernst. Ne zato, da bi bil izvanredno velik — meril je samo pet čevljev in devet palcev —; nego zato, ker je izžareval atmosfero velikana. Ko me je pozdravil, zapazila sem lahno zadrego, ki je bila tuja in se ni skladala z njegovim smelim pogledom in z njegovo krepko, mirno roko, ki je za trenutek pri pozdravu stisnila mojo. V tem trenutku so bile njegove oči trdne in sigurne. V njih je ležalo vprašanje.

»Bila sem ravno vglobljena v čitanje vaše »delavske filozofije«, sem dejala in videla sem, da so se njegove oči zaškrile zadovoljno.

»Seveda mislite pri tem o publiku, kateri je pisana,« je rekel.

»Tako je in zato imam namen, da z vami posporim,« sem ga izzivala.

»Tudi jaz se takisto hočem spoprijeti z vami,« je rekel škof Morehouse.

Ernst je dvignil ramena kvišku in vzel čašo čaja.

Škof se je priklonil ter me pozval, naj začnem prva.

»Vi netite razredno sovraštvo,« sem rekla. »Zdi se mi krivično in kaznjivo, sklicevati se na vse, kar je nizkotno in surovo v delavskem razredu. Razredno sovraštvo je antisocialno in mislim, antisocialistično.«

»Napačno,« je odgovoril. »Razredno sovraštvo ne stoji zapisano niti z besedo niti po duhu v kakršnikoli moji knjigi.«

»Oho,« vzkliknem in vzamem njegovo knjigo.

On je srkal čaj in me gledal smehljajoče, kako sem iskala po stranicah knjige.

»Stran stodvainttrideset,« sem čitala glasno.

»...Zato se je pojavil razredni boj v preteklem štadiju socialnega razvoja med mezdoplačajočim in mezdoprijemajočim razredom...«

Gledala sem ga triumfalno.

»Nobenega sledu o razrednem sovraštvu,« se je smejal.

»Ali,« odgovorim. »Vi pišete vendar razredni boj.«

»Nekaj docela drugega je razredno sovraštvo,« je odgovoril. »Verjamite mi, mi ne netimo nobenega sovraštva. Mi trdimo, da je razredni boj zakon socialnega razvoja. Mi nismo zato odgovorni. Mi ne povzročujemo razrednega boja. Mi ga samo razlagamo, kakor je Newton razlagal težišče. Mi razlagamo samo bistvo konflikta interesov, potem katerega je nastal razredni boj.«

»Ali ne smel bi nastajati konflikt interesov,« sem vzkliknila.

»Srčno rad vam dam prav,« je odgovoril. »To je tisto, kar poskušamo mi socialisti, da se uredi — odstranitev konflikta interesov. Oprostite. Dovolite, da prečitam nek citat.« Vzel je knjigo in obrnil nekaj strani nazaj. »Stran stošestindvajset: »Perioda razrednega boja, ki se je začela z razpadom skupnosti lastnine in s pojavom privatne svojine, bo s prenehanjem privatne svojine v smislu socialnega bistva nehala.«

(Dalje prih.)

Križem sveta.

Oče spremil sina na električni stol. Zadnjič je bila v Sev. Ameriki izvršena dvojna eksekucija na električnem stolu. Enega obsojenca je spremljal oče in brat. Oče je podal sinu roko, preden je slednji sedel na stol in še enkrat je izjavil, da je nedolžen. Ko je krvnik imel opraviti z jermeni, s katerimi je pričvrstil obsojenca k stolu, je oče govoril s srditim glasom: »In temu vi pravite civilizacija? Oh, država bo še bridko obžalovala ta čin! To je škandal za civilizacijo, da zveže človeka in ga potem ubije, ko se ne more braniti. Dovolite mi, da jaz umrjem namesto njega... Star sem, lahko že umrem... On je mlad, naj še živi.« Hotel je planiti k stolu, toda stražnik ga je potegnil proč. »Ne skrbite, umrem kot mož.« je energično izjavil sin. Ko je sin umrl, je oče sledil truplu s trdnim korakom in potem je vzel truplo domov, da ga pokoplje doma.

Ogenj v premogovniku traja že 67 let. V nekem ameriškem premogovniku gori ogenj, ki se zdi, kakor da bi bil večni, kajti gori že nad pol soletja, pa še ni upanja, da bi kmalu ugasnil. Ta požar gori že od februarja meseca 1859. leta in je največji, kar jih pozna zgodovina ameriškega rudarstva. Nad 3 milijone dolarjev so že izdali za gašenje. Koliko premoga je bilo uničeno, seveda nihče ne ve, ceni pa se, da kakih 15 milijonov ton. Glede postanka ognja se pripoveduje marsikaj, najbolj verjetno pa je, da je nastal požar s tem, da se je pomešal žareč premog s pepelom. Pred civilno vojno so imeli navado, da so imeli v rovih velike peči. Eden izmed premogarjev je imel nalogo skrbeti, da je bila peč zakurjena in vse v redu. Ko se je ogenj začel, je imel na rovu št. 1 v oskrbi peč premogar Daniel Boyle. Nekega jutra se je pa zakasnil; da bi hitro napravil močnejši ogenj, je peč temeljito očistil, pri čemer se je usul žareči premog skupno s pepelom na tla. V bližini je stal prazen voziček, na katerega je Boyle zmetel pepel in vmes žareči premog. Vozički so bili takrat leseni. Voziček so z mulo zapeljali v nek nerabljeni vodovodni rov. Dva tedna kasneje so šele zapazili, da v istem nerabljenem rovu gori. Ampak ogenj se je že tako razširil, da ga ni bilo mogoče udušiti. Že več let so na razne načine poskušali ogenj pod zemljo udušiti, ampak še vedno se na površju opaža, da požar še naprej razsaja.

Ogromna volilna korupcija. Zadnjič je bilo v Chicagi registriranje (vpisovanje) volilcev za primarne volitve, ki se vrše v aprilu. Frakcija republikanske stranke, ki je pod vodstvom Deneena in Lundina, zdaj obtožuje drugo frakcijo, katero vodita državni pravdnik Crowe in Barrett, da je izvršila ogromne vpisovalne sleparije. Vpisanih je baje okrog 25.000 oseb, ki nimajo volilne pravice. Vpisani so mrlič, 17-letni dečki, ljudje, ki sploh ne eksistirajo in na tisoče nedržavljanov, med katerimi so tudi cigani. Vršila se bo preiskava.

Brutalen cestni rop pri belem dnevu. V Chicagi se je Fannie Tannebaum vračala v poslopje neke trdke, pri kateri je bila zaposlena kot blagajničarka. Pri sebi je imela 1500 dolarjev. Stopila je z voza elektr. železnice in pred njo se je ustavil avto. Iz njega so stopili trije banditje in so ji hoteli vzeti denar. Ker se je nekoliko branila, jo je eden izmed banditov udaril s tako silo s samokresom po glavi, da se je zgrudila na tla. Banditje so ji iztrgali listnico z denarjem in se jedrnatno odpekljali. V listnici je bil denar za izplačilo delavcev. Preden se je Tannebaumova zavedla, kaj se je zgodilo, že o banditih ni bilo ne duha ne sluha.

V kakšne namene dajejo milijonarji denar? Nekdanji trgovski pomočnik Arthur Cutten je s pšeničnimi spekulacijami kar čez noč postal milijonar v Chicagu. Daroval je tamkajšnji cerkvi trideset tisoč dolarjev za nabavo novih zvonov.

Tat je šel nevedoma v past. Clyde Wolf je v nekem ameriškem mestu ukradel avto. Nekega dne je nepričakovano srečal lastnika avta in njegovo ženo. Lastnik je rekel svoji ženi, naj dobro pazi na avto, on je pa šel po policaja. Wolf je mislil, da žena z njim

koketira, ker ga gleda, pa se je vrnil z avtom. Takrat je pa prišel tudi njen soprog s policajem. Policaj ga je aretiral in Wolf je prišel pred sodišče. Posledica je bila, da je dobil petnajst let ječe.

Čudna oporoka. V Philadelphiji se je zastrupil dr. David Reiter. Pred samomorom je spisal svojo oporoko. V tej oporoki je zapustil svoji ženi en dolar. Obenem se je izrazil, da si naj za zapuščino kupi vrv, s katero se naj obesi. Zdravnik toži v oporoki, da mu je žena skozi petnajst let grenila življenje.

Jezus Kristus kot dedič. Nedavno so v nekem ameriškem okraju vknjižili jako nenavadno listino. Ta listina je zemljiški prepis, ki ga je podpisal Powell iz Jeffersona. Powell prepisuje na »gospoda odrešenika« Jezusa Krista 160 hektarov zemlje. Listina je v vseh ozirih pravilno izpolnjena in podpisana, samo od podobnih listin se razlikuje v tem, da vsebuje sledečo določbo: »Naš gospod in odrešenik Jezus Kristus je kupil pravico, da lastuje in kontrolira zemljo in vse kar spada zraven in podpisani s tem prenašam nanj vse lastniške pravice do tu opisane zemlje.« Nadalje je opisana dotična zemlja, nakar se nadaljuje besedilo: »Odrešenik si je zagotovil lastniško pravico in kontrolo te zemlje po vseh znanih pravih načinih. Prvič s tem, da je sodeloval pri ustvarjanju vseh stvari; drugič, dednim potom; tretjič, z darilom; četrtič, z nakupom s ceno svojega življenja.« Prepis je bil napravljen 16. februarja »v letu gospodovem« 1926. Prepis je s podpisom in pečatom potrdil javni notar Lindsey, podpisala sta J. E. Watson in W. H. Young. Kaj bo Jezus Kristus, ki je že davno umrl, počel s tisto zemljo, se ne ve. Na vsak način je on postavljeni lastnik te zemlje, četudi bodo tam živeli in kontrolirali drugi ljudje, ki bodo takorekoč njegovi najemniki. Sedaj ne bo več veljalo, da »sin božji« nima kamor bi glavo položil...

Star iznajditelj. Fred Applequist, star 83 let, je pravkar patentiral novo svetilko za avtomobile. Mož, ki trdi, da bo njegova iznajdba revolucionirala luči na avtih, je menda najstarejši iznajditelj v Ameriki.

Spolne orgije v srednji šoli. Dvaindvajset dijakov in osem dijakinj iz znamenite ameriške šole v starosti od 14 do 18 let je prizadetih v preiskavi, katero je odredilo mladinsko sodišče na podlagi obtožbe, da so dijaki in dijakinje počenjali nezastisljive spolne orgije v tajnem shajališču. Sodišče je odredilo zdravniško preiskavo za vse obtožence. Tudi ameriška morala!

V Londonu so zadnje dni odkrili spomenik, namenjen spominu v vojni poginulih konj. Kakor znano, Angleži prav posebno ljubijo živali, zlasti konja in vsako trpinčenje se strogo kaznuje. Tudi ta spomenik je izraz plemenitega ravnanja z živalmi, in je znak, da angleški narod obsoja vojsko in nečuvane njene krivice, katerim je podleglo tudi na tisoče nedolžnih živali.

Kultura.

Drama.

Torek, 13.: Zaprt.

Sreda, 14.: »Henrik IV.« B.

Opera.

Torek, 13.: »Wally.« F.

Sreda, 14.: »Boris Godunov.« A.

»Kritika« 10. številka je izšla. Z njo je zaključen I. letnik, ki je izzval v javnosti dosti simpatij, kar je pa povsem razumljivo. Prav je, da je g. Vidmar začel mrevnariti našo zaspano dobo in filistrsko pojmovanje literarnih problemov. Upati smemo, da v nekaj letih tudi Slovenci doživimo trezno dobo pravega kritičnega pojmovanja in se otresemo osebnostnega obzira pri presoji posameznih umetnin in neumetnin. — I. P.

Pravkar je izšla 4. številka Planinskega vestnika. Dr. Oblak nadaljuje s potopisom Etne, † dr. Jug s plezalnimi zapiski; zanimiv je članek dr. Gizele Taczay: Žena in planinstvo in pa opis dr. Julij Kugy: Kralj Julijevskih Alp. Spominja se tudi sedemdesetletnice Ferda Seidla. Planinski vestnik je okras vsakega Slovenca, ki količkaj ljubi naše planine.

Dnevne novice.

Romanja so pri Slovencih v krvi in nikjer ni toliko božjih potov, kot v Sloveniji — kosati se more s Slovenijo le še Španija. Toda božja pota v Sloveniji še ne zadoščajo; če bi bilo mogoče uspelo Vodiški Johanici z ustanovitvijo nove božje poti v Vodicah, ne bi morebiti bilo treba romati v Rim, ali celo v Lurd; tako pa Slovencem še ni dosti Brezij, hočejo v Lurd, baje se tam dele večje milosti; Lurd jim je pa tudi nov in kar je novega, miče in vabi. In tako gre romarska slovenska procesija v Lurd izprosit si milosti, za katere vedo samo romarji. In v Lurd so romali sami pobožni, seveda tudi petični Slovenci, in srečna jim pot, ker lepa je pot do Lurda. Romanje je v krvi g. Korošca in tudi on je romal. Toda njemu ni tolikanj do božjih potov, romal je v Atene, romarski kraj ljubiteljev antike. Ne verjame, da bi Korošec romal v Atene iz ljubezni do antike, prav tako ne verjame, da bi v ta namen romal Smodej, romala sta torej radi politike, ali pa da bi vsaj izven naših mej prebolela poraz ali kaj. Kakor že, romala sta in romala sta precej časa, če sta prinesla kaj odpustkov, dvomi, ker to ni Koroščeva navada. Najbrž je njegovo romanje prav toliko uspelo, kot bo uspelo romanje romarjev v Lurd.

Slišali smo, da hočejo radikalni vse železničarje pripeljati v svoj objem. Baje hočejo v ta namen porabiti vse ljubeznjivosti, ki so jim na razpolago. Posamezne eksponente, priganjače že pošiljajo pod raznimi službenimi prevzami na lov za kroglicami. Kolikor poznamo naše železničarje, posebno nekdanje južne, smo trdno prepričani, da bodo vse te čedne nakane preprečili in povedali takim gospodom, da njihovo prepričanje ni tako poeni na prodaj, kakor dotičnih, ki so jih poslali na misijon.

Razstava »Produkcije«. Sobotno in nedeljsko razstavo blaga v vseh novih in moderno urejenih poslovnih prostorih »Produkcije« na Tržaški cesti, je posetilo nepričakovano veliko število občinstva iz Ljubljane in iz drugih krajev. Razstava je bila okusno organizirana; poleg vsakovrstnega manufakturnega blaga, izgotovljenih oblik, perila, obutev, pokrival, pohištva, so bili razstavljeni tudi vsi ostali najrazličnejši predmeti iz bogate zaloge te najnovejše delavske zadrugne ustanove. Razstavljeni so bili tudi vsi produkti »Proja«, ki jih »Produkcija« izdeluje v lastni režiji. Da je bilo zanimanje za to prvo večjo delavsko združeno razstavo v Ljubljani veliko, priča omenjeni množični poset občinstva, ki si je radovedno ogledovalo razstavljeno blago, zaloge in nove, lepe prostore »Produkcije«. Ta razstava je bila zelo umestna in potrebna, in vodstvo »Produkcije« je lahko z uspehom zadovoljno.

Iz uprave. Prosimo naše naročnike, da naj v slučaju kake upravne ali dostavljene pomote uvažujejo, da so take pri dnevniku neizbežne tudi pri najstrožji pažnji in da se takim pomotam ne morejo izogniti niti veliki meščanski dnevniki, ki razpolagajo s številnim personalom in z dovršenim upravnim aparatom. Naši naročniki naj vsak ured ali pomoto takoj javijo upravi našega lista. Reklamacije so poštne proste, treba torej samo napisati reklamacijo z navedbo imena in naslova naročnikovega, uprava bo potem stvar takoj uredila. Prosimo torej naše naročnike, da to pojasnilo uvažujejo tudi s svoje strani, da uredimo brezhibno naše poslovanje.

Za šmarnice. Prejeli smo: Po bednih stanovanjih še bednejših ljubljanskih delavcev nabirajo te dni potom nabiralnih pol za — šmarnice. In to vsprico sedanjega obupnega položaja delavcev, ko jim primanjkuje sredstev še za najnujnejše življenske potrebe. Kaj si vse nekatere tercijalke dovolijo! Mar bi ogromna cerkvena posestva, ki so neobdavčena, dali za šmarnice, mesto da bi se nadlegovalo izstradane delavce, katerih bori zaslužek je še povrh obdavčen s 3,3%, da ne omenjamo ostalih direktnih in indirektnih davkov. Taka je pač delavčeva mezda v današnjem od boga ustanovljenem družabnem redu. Delavci naj delajo za slab

zaslužek, pri tem pa še podpirajo kapitalistično družbo in ji naj daje kar zahteva in naj prispeva še za šmarnice. O saneta simplicitas!

Poizkušen samomor. Iz obupa, ker jo je zapustil zaročenec, je skočila hčerka trgovca Štefanovića v Savo. Opazil jo je mornar Pavličević in jo rešil smrti.

V Sarajevu so aretirali nekega Dalmatince, ki se je izdajal za pisatelja pod imenom Caramello Mustafić in pripovedoval, da pripravljajo obsežno delo o sedanji dinastiji Karadjordjevićev. Poleg tega je otvoril ženitbeno agenturo »Sreča v Zagrebu«, katere voditeljico je fingirala Helena Rebek. Policiji se je vse to zdelo sumljivo, aretirala ga je in se o njem informirala tudi v Zagrebu. Izkazalo se je, da je Mustafić premeten goljuf, ki je na račun »obsežne« knjige izmotal dosti ljudi, še več pa žensk, hlepečih po zakonski sreči.

Otrok povzročil požar. V Slivnici v bližini Celja se je igral z vžgalicami 7-letni sin Alojzije Ovčar in zažgal hišo. Poleg hiše je zgorelo še dvoje gospodarskih poslopij in v hiši dveletno dete.

V karloškem parku so našli neznanega stareca, obešenega na močnem deblu. Star je okroglo 60 let, pri njem pa niso našli drugega, kot železniški vozni listek iz Siska. Obesil se je najbrž iz obupa in bede.

Zažgal je iz maščevanja nad svojim gospodarjem Miodrag N. iz Niša gospodarska poslopja Janka Košutića in Ivana Mehandžije v Preloščici blizu Siska. Škoda znaša čez 200.000 Din.

Le zvoni zvon za dvesto kron... so prepevali fantje, ki so za Veliko noč podžgali siromašnemu J. pod posteljo časopisni papir in bi bil možakar prav lahko zgorel. Ker pa starci le slabo spe, se je pravočasno zbudil, no, pa tudi ponočnjaki so pazili, da se ni zgodilo kaj hudega — vendar take šale niso umestne — so bili obsojeni na denarno kazen radi kaljenja nočnega miru, vsak po 50 Din. In ko so nesli denarje, so v čedni procesiji prepevali milo, omenjeno popevščino, to v času, ko je v cerkvah prav živahno pozvanjalo.

Organizirana eiganska tolpa je celo leto ogrožala Prekmurje, ropala in kradla, koder je le količkaj kazalo. Tolpi je načeloval 41-letni Ivan Šarkas. Četa je bila prav po vojaško oborožena. En del je kradel le tam, kjer je bila absolutna varnost, drugi del, oborožen do zob, je pa ropal, napadal in svoj delokrog znatno razširil. Pred dnevi se je pa posrečilo ujeti poglavarja in s poglavarjem vred je upati tudi, da pridejo v pest ostali četaši. Ljudstvo v Prekmurju se je oddahnilo, ko je zvedlo o aretaciji poveljnika najbolj razvpite roparske tolpe.

Smrta nesreča. Med Celjem in Štormi je vlak raztrgal progovnega delavca Ivana Stiplovskega. Šel je po prgi, se hotel izogniti osebnemu vlaku, podrla ga je pa od zadaj prazna lokomotiva in ga popolnoma razmesarila, da je bil takoj mrtev.

Tiskovni sklad.

Tiskovni sklad. Triindvajseti izkaz. Za tiskovni sklad »Delavske Politike« so darovali ob izvolitvi socialističnega župana, sledeči sodrugi in sodružice: Malovrh Karl 10, Siter Ignac 10, Klenovšek Jakob 10, Jurjavec Edvard 10, Krošič Ivan 10, Povše Martin 10, Breznik Ivan 5, Persoglio Rudolf 2, Grunqosip 10, Hoferle Alojz 10, Bistan Ivan 4, Jazbec Ivan 5, Brnjas Franc 10, Tanšek Alojz 5, Grabnar Vinko 5, Gunšek Franc 5, Vastič Gašper 4, Tržinski Milan 2, Pliberšek Franc 4, Strumelj Alojz 2, Vrbnik Alojz 6, Podlesnik Karl 5, Tržan Franc 6, Ajdišek Franja 2, Lesičar Pepec 2, Tržan Ivanka 5, Klenovšek Ana 3, Krušič Marica 3, Škorjanc Franc 10 Din; Skupaj 175 Din. Zadnji izkaz Din 2133,50, torej skupaj 2308,50 dinarjev. Sodrugi, sodružice! Ob takih svečanih prilikah ne pozabite nikoli na naš list in tiskovni sklad ter posnemajte Trboveljčane. Sodružici Ajdiškovi, ki je to akcijo v Trbovljah izvedla, pa srčna hlava.

Naša nadebudna mladina, upanje naroda...

Ljubljana, dne 11. aprila 1926.

Včeraj sem čital na letaku kina „Ideals“, da predvaja par dni poučen, potopisen film o Sumatri. Ko sem se po slikah prepiral, da je film v resnici naraven posnetek o Sumatri, ne pa mogoče kaka drama, ki se na tem otoku godi, sem ga šel pogledat. Prišel sem na svoj račun. So krasni naravni posnetki pokrajin, vegetacije, živalstva, domačega prebivalstva ter njih običajev in navad. Za vsakega človeka, ki ima količjak smisla za lepoto narave in se zanima tudi za ostali svet, in ne samo za rojstno vas, užitek.

Žalostno in obenem pomembno je, kaj danes našo mladino vleče. Znanost, veda, zanimivosti, to ne več. Ampak kadar se blestijo nad kinematografi kričeči napisi: Lukrecija Borgia, heči papeža. Pariške metrese, Ulica greha, Venera z Montmartre, Pariške noči razuzdanega princea itd., takrat se našemu upu naroda zablesti oči. Vse se pred blagajnam peha in preriva, vsakdo hoče preje napasti svoje oči. Mlade frklje drhte v pričakovanju, da se napasejo o bakanalih in orgijah, katere si od filma obljudljajo. Fantiči, ki so se komaj razvili, poželjivo ogledujejo fotografije in pasejo na lepih balerinah, njih stegnih, golih ramenih in pikantno prozornih oblekah svoje lačne oči. In te plitke, prazne duše se v te filme uživajo. Dražee slike jih omamljajo. Njih komaj začetni seksualni nagon se draži, s celim svojim bitjem že skušajo uživati, česar v resnici še ne poznajo. Kako se jim svetijo oči, ko vidijo le nekoliko več, kakor se jim danes razkazuje po ulicah. Vsi njihovi pogovori se snčejo le o filmskih divah, kupujejo njihove slike, jih ogledujejo in obžujejo... Kako so razjarjene in užaljene, če jim film ni tega nudil, kar so tako željno, slado strastno pričakovali. Ti „bubice“, za katere bi si človek še skoraj mislil, da na storkljo verujejo, so že tako verzirane v seksualnem življenju, da moramo nad tem že obupavati. To naj bodo enkrat poštene matere in žene! Te, ki že danes hočejo, da bi se jim razgalila vsa perversnost, vse skrivnosti abnormalne seksualnosti, te naj enkrat vzgojujejo otroke? Že danes, ko komaj doraščajo, si mažejo ustnice, leca, barvajo trepalnice, obrvi in lase, da bi lovile moške in uživale prepovedan sad. V to svrhu pa tako rade posejajo in ogledujejo filme, da se navadijo umetnosti loviti drugi spol. Koketnost, to je zanje višek, česar se morajo naučiti. In kino dobro ne. Kaj poučni filmi, tam ni ničesar zanje. Kdo bo to gledal! Ne vidi se velikomestne mode, ne življenje v nočnih lokalih, ni lepih igralcev, v katere bi se zaljubile in sanjale vse noči o njih. Tam jih nič ne draži, ne vzbujajo skomin po že znanih in še neznanih užitkih. In mladi fantje si želijo lepih igralcev, ki tako lepo obračajo svoje očke, ki pokažejo svoje čare, da mora vse zadržati. In kako je lepo videti junaka ali junakinja, ki zavžije strup ali se v vstrelki

vsled nesrečne ljubezni, ko se v zadnji uri zvija od bolečin in vzdihuje za svojim izgubljenim idealom. Vsem se morajo zasoliti oči; kako mora biti življenje lepo, saj je v resnici tako, kakor se vidi v kinu. Kje se lepše nauči obračati glavico in metati oči okoli kakor pri takih filmih. Res, dobro vzgojno sredstvo so kinematografi. Potem se pa še čudijo ljudje od kje je mladina tako pokvarjena, kje jemlje svoje eksotične manire in navade. Vprašujejo se zakaj so tako pokvarjeni in nimajo smisla za nobeno pametno in potrebno stvar. Pojdite jih pogledat kadar se jim kaže kaka opolzka, perverzna slika, kako se jim blešče oči, kako to požirajo. Od kje toliko samomorov nedorastlih zelencev in nezrelih punčar? Vsak otrok že hoče imeti svoj roman.

Tu bi morale šolske in policijske oblasti nastopiti z vso strogostjo in kategorično zabraniti, da že napol otroci posejajo predstave, ki kvarijo njihove mlade duše. Lastniki kinematografov naj bi si pa nabavili res poučne, znanstvene filme, ki mladini kaj nudijo, ne pa, da jih zavažajo k željam po stvarih, ki jih sicer uničujejo.

Šport.

Ljubljana : Celje 4 : 3.

V nedeljo, dne 11. t. m. se je odigrala v Celju medmestna tekma med Ljubljano in Celjem. Prireditelj je privlekl na igrišče kljub deževnemu vremenu mnogo publike.

Ker so bila vsa ljubljanska moštva zasedena razen ASK Primorje, je podkapetan določil 1. moštvo navedenega kluba, da zastopa barve Ljubljane. Celjani, čeprav sestavljeni iz dveh klubov, so tvorili homogeno celoto, le zveze med obrambo, odnosno krilec in med navalo ni bilo prave.

Početni udarec imajo domačini, ki pa kmalu izgube žogo. Ljubljani prenesajo igro na nasprotno polje, kjer se dalj časa ustalijo. Domačini se ostro branijo, posebno vratar, kateri je imel sijajen dan.

Gostom se očitno ne mudi ter igrajo brez vsake ambicije. Nasprotno pa se izkažejo Celjani z veliko požrtvovalnostjo in agilnostjo. Izkaže se posebno stari Šaleker s svojimi osvobodilnimi streli. Diktirano enajstmetrovko strelja Erman vratarju Celja v roke. Taktično napako gostov izrabijo Celjani ter s solo akcijo zabijejo prvi gol. Celje vodi 1 : 0.

Drugo enajstmetrovko strelja Zemljak neustranljivo. Rezultat 1 : 1. Proti koncu zviša Erman na 2 : 1 za Ljubljano.

V drugem polčasu absolutna premoč Ljubljane. Navala izgublja čas in lepe situacije v nekoristnem dribljanju. Ponovno enajstmetrovko strelja zopet Zemljak. Ljubljana vodi 3 : 1. Po lepi akciji notranjega tria poviša Slavčič na 4 : 1, nakar Ljubljana popusti.

V zadnjih petih minutah s solo znižajo Celjani rezultat na 4 : 3.

Sodil je g. Ochs, ki pa je imel slab dan. Ljubljaničanom ni priznal, kar štirih pravilno doseženih golov.

Maribor.

»Jutro« in naš »Detoljub«. Naši mariborski sodrugji so ustanovili organizacijo »Detoljub« po vzgledu avstrijskih »Kinderfreunde«. Organizacijo vodijo spretno naše preizkušene sodrugice in sodrugji. Cilj je vzgoja. Ob nedeljah prireja organizacija izlete v naravo, pojejo delavske pesmi in voditelji poučujejo otroke o naravi. Pri tem se pa ne pozablja na igranje, igrača je otrokom potrebna. Seveda se ne igrajo s kanoni, puškami in drugimi takimi stvarmi, nego za nepokvarjeno vzgojo deca izbranimi igračkami; to pa »Jutro« ni prav. Razumemo. Najbolj ga pa jezi, da se naša deca pogovarja v obeh jezikih, torej tudi nemško. Siromaki, ki je za vas nacionalizem alfa in omega vsega nehanja in hotenja, vedite, da mi spoštujemo vsak narod, pa če bi bil kanibalski. Kar se pa tiče nemščine, pa vedite, da se bo v Mariboru vsaj dotlej tudi nemško govorilo, dokler bo tukaj nemška manjšina, najmanj pa tako dolgo, dokler bo Žerjavova stran-ka izdajala v Mariboru za Nemece celo svoj nemški dnevnik. Ste proti temu, da se nemško govori, pa se vendar v nemškem listu z Mariborčani nemško pogovarjate. Kakšna je ta logika, kje je tu vaš nacionalizem? To je za vas že podjetje in sicer dobičkonosno podjetje. Kaj ne? Tak je vaš nacionalizem. Neha se tam, kjer se da zaslužiti. Tako je sicer na vsem svetu, vendar je dobro, če povemo to našim nacionalistom. Le pustite torej lepo pri miru naš »Detoljub«, ki opravlja za človeštvo bodoče generacije desetkrat bolj važne naloge, nego vsi »Jutrovi« uredniki v Mariboru.

»Marxstan« so vrgli na cesto. To je pridobitna stavbna zadruga, ki se je praktično zlasti pečala s posredovanjem stanovanj. Ni bila simpatična vsakomur, vendar je storila za ljudstvo dosti koristnega in nesocijalno je, če se jo vrže na cesto. Klerikaleci so to naredili z izgovorom, da rabijo prostore.

»Nova Pravda« ima iz Maribora brez dvoma najduhovitejša poročila. Vsakdanja vprašanja niso nič napram nebeškim znamenjem, ki jih poročevalci že teden opazuje. Zadnjič je napisal, da je vladala take atmosfera v zraku, da so zlasti nevrasteniki (živčno bolni) mislili, da se pogrezne svet. Drugič zopet nekaj o meteorjih za smeh in kratek čas. Satis!

»Vodnikova družba« — to je neka-ka demokratska izdaja Mohorjevihi in drugih takih družb — sedaj naše po številu pičle, na kapitalu pa zelo čvrste demokrate zaposluje za agitacijo in nabiranje pristopnine. Vpregli so državne uradnike v to delo in opravljajo ga celo v uradnih urah. Ali bi se to godilo tudi tedaj, če bi bil mesto gospoda Pirkmajerja veliki župan kdo drugi? Mislimo da ne! In če bi nabirali za kako drugo družbo, bi demokrati izdali zaradi tega posebno izdajo »Jutra«. Vas poznamo!

Veliki župan v opoziciji. Pa ne proti vladi? Morda tudi, toda samo nati-homa. V opoziciji je sedaj proti mestni občini. Noče odobriti proračuna, ker

je premalo sredstev predvidenih za stavbne svrhe. Bere občini levite, da bi morala več storiti za stanovanjsko akcijo in v tem mi ž njim soglašamo. Proračunsko kritiko socialistične delegacije sedaj nadaljuje veliki župan. Morda je to edini slučaj v državi in dasi ni g. Pirkmajer naš prijatelj, vendar nam v tem zelo imponira. To je najhujši udarec za narodni blok, ki vedno zatrjuje, da je za stanovanjsko akcijo že preveč naredil, pa še vedno leži na stanovanjskem uradu 700 prošenj za nekazanje stanovanj. — Sedaj samo še želimo, da pošlje isti protest, ki ga je poslal občini, še vladi v Beograd in naj tudi od nje zahteva stanovanjske akcije. On je namreč mnenja, da mora občina zidati tudi za državo hiše. Tam pa mi ne pojdemo ž njim. Pravijo celo, da je bil zadnjič v principu celo zato, da se v Mariboru uvede progresivni stanovanjski davek po dunajskem vzgledu, ki so ga predlagali naši ljudje, in vendar so ga blokaši odklonili ravno z motivacijo, da ga veliki župan ne bo odobril. Ali ne bi kazalo predlog obnoviti?

Studenci pri Mariboru.

Že zadnjič smo poročali o neznosni stanovanjski bedi, v kateri se nahajamo. Treba pa je pomisliti, kdo to budo povzroča, in povzročitelje malo natančneje pogledati. — Pri nas imamo na primer celo hišne posestnike, ki se norčujejo iz strank, mečejo jih na cesto in puščajo potem stanovanja prazna. Priznati pa moramo, da imamo tudi hišne posestnike, kateri to stanovanjsko bedo upoštevajo in imajo z strankami usmiljenje, četudi včasih v lastno škodo. — Navedli bomo en slučaj, a katerem mislim, da je prav, če pride v javnost. V Studencih je hišni oskrbnik g. S. stranki Z., železničarski vdovi, sodnijsko odpovedal stanovanje in odpoved utemeljil s tem, da potrebuje lastnik hiše stanovanje za lastno uporabo. In stranki je bila napovedana deložacija. Pripomniti moramo, da se nahaja lastnik hiše nekje v Ameriki in njegova žena kot solastnica hiše pa baje v Italiji. Ker tašča stranke Z., 81-letna ženica, s katero skupno stanujeta, bila na smrt bolna in ker tudi njeno od stanovanjskega sodišča dodeljeno stanovanje še ni bilo izpraznjeno, je zaprosila g. S. kot hišnega oskrbnika, naj ji dovoli še stanovanje za par dni. Ali sirota se je zmotila, ker prošnja ji je bila od oskrbnika odklonjena. K sreči se je našla v dotični hiši rodbina nekega vpokojenega železničarja, katera se je ženske usmilita in obe vzela pod streho, če tudi poseduje sama malo in siromašno stanovanje. Dne 1. marca se je Z. izselila, nakar je pustil oskrbnik stanovanje površno osnažiti, kar je trajalo 3 dni. Danes pa, ko pišemo te vrstice in je že 10. aprila in je stanovanje še zmirom prazno. — Obrnili smo se tozadevno tudi že na stanovanjsko sodišče v Mariboru, katero naj v tem slučaju ukrene vse potrebno. — Mi pa bomo to zadevo imeli v evidenci in po potrebi pri prihodnji priliki nekoliko natančneje spregovo-

Kupujte srečke državne razredne loterije pri

Zadružni banki v Ljubljani
Aleksandrova cesta 5.

Glavni dobitnik Din 1900.000.—.

Vsaka druga srečka zadene!

Cena: cela srečka Din 80.—, polovica srečke Din 40.—, četrtina srečke Din 20.—.

Naročilo potom dopisnice zadošča.

Konzumentje! Konzumentje!

Nakupujte svoje potrebščine
v prodajalnah

Konzumnega društva za Slovenijo r. z. z o. z.

Solidne cene. Točna postrežba.
Dobro blago.

Učlani se lahko v vsaki prodajalni. Pristopnina Din 2:50.
Delež Din 300.—. Jamstvo enkratno.

133